

DOI: [10.32702/2307-2105-2021.2.83](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.2.83)

УДК 658.18.2

*С. В. Писаревський,
викладач кафедри технічного та тилового забезпечення,
Національна академія Національної гвардії України
ORCID ID: 0000-0002-7552-4891*

*Д. В. Кухарець,
підполковник, науковий співробітник науково-дослідної лабораторії будівництва та оперативного застосування Національної гвардії України науково-дослідного центру службово-бойової діяльності Національної гвардії України, Національна академія Національної гвардії України
ORCID ID: 0000-0002-6775-8700*

МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ ПОКАЗНИКІВ ЕФЕКТИВНОСТІ ТИЛОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІЙСЬКОВИХ ЧАСТИН НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

*S. Pysarevskyi
Lecturer of the Department of technical and logistical support,
National Academy of the National Guard of Ukraine
D. Kukharets*

Lt. Col., Researcher of the Research Laboratory of Construction and Operational Application of the National Guard of Ukraine of the Research Center of Service and Combat Activities of the National Guard of Ukraine, National Academy of the National Guard of Ukraine

METHOD OF FORMATION OF FINANCIAL INDICATORS OF EFFICIENCY OF BODY SUPPORT OF MILITARY UNITS OF THE NATIONAL GUARD OF UKRAINE

У даній статті подано розробку теоретико-методичних положень щодо формування фінансових показників ефективності тилового забезпечення військових частин Національної гвардії України в кризових умовах. Науковою новизною отриманих результатів є розробка теоретико-методичних положень щодо формування фінансових показників ефективності тилового забезпечення військових частин Національної гвардії України в умовах кризи. В роботі пропонується виділення певних стадій характеристик фінансового стану, що пов'язують стійке та стабільне функціонування тилового забезпечення військових частин Національної гвардії України та виникнення і розвиток відповідних кризових явищ. У зв'язку з виділенням стадій характеристик фінансового стану в даному дослідженні акцентується увага на тому, що, володіючи характеристиками розвитку кризових явищ в функціонуванні тилового забезпечення, аналітик має можливість своєчасно розпізнати ознаки їх прояву та сформулювати рекомендації щодо запобігання подальшого їх поглиблення або ж виведення зі стану кризи. Запропоновано групи аналітичних показників, дослідження яких є найбільш доцільним з точки зору проведення адекватної фінансової діагностики. Детально розглянуті абсолютні та відносні показники фінансового стану тилового забезпечення військових частин. У даній статті з метою визначення стадії розвитку кризових явищ тилового

забезпечення військових частин Національної гвардії України пропонується схема проведення діагностики переліку фінансових показників. Детально розглянуті специфічні риси визначення стадії розвитку кризових явищ тилового забезпечення. В статті вказується, що застосування запропонованих показників фінансової діагностики у комплексі надає можливість своєчасного діагностування ознак кризи та застосування механізмів запобігання її подальшого розвитку або нейтралізації негативних наслідків. Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що їх використання дозволяє командуванню оптимізувати тилове забезпечення військових частин за рахунок запропонованих фінансових показників ефективності.

This article presents the development of theoretical and methodological provisions for the formation of financial indicators of the effectiveness of logistics of military units of the National Guard of Ukraine in crisis conditions. The scientific novelty of the obtained results is the development of theoretical and methodological provisions for the formation of financial indicators of the effectiveness of the logistics of the military units of the National Guard of Ukraine in a crisis. The paper proposes the selection of certain stages of the characteristics of the financial condition, which link the stable and stable functioning of the logistics of the military units of the National Guard of Ukraine and the emergence and development of relevant crises. In connection with the selection of stages of characteristics of financial condition in this study emphasizes that, having the characteristics of the development of crisis phenomena in the functioning of logistics, the analyst has the opportunity to recognize signs of their manifestation and make recommendations to prevent further deepening or withdrawal. state of crisis. Groups of analytical indicators are proposed, the study of which is the most expedient from the point of view of conducting adequate financial diagnostics. Absolute and relative indicators of the financial condition of the logistics of military units are considered in detail. In the given article for the purpose of definition of a stage of development of the crisis phenomena of logistics of military units of National guard of Ukraine the scheme of carrying out diagnostics of the list of financial indicators is offered. The specific features of determining the stage of development of crisis phenomena of logistics are considered in detail. The article indicates that the use of the proposed indicators of financial diagnostics in the complex provides an opportunity to timely diagnose the signs of the crisis and the use of mechanisms to prevent its further development or neutralize the negative consequences. The practical significance of the obtained results is that their use allows the command to optimize the logistics of military units due to the proposed financial performance indicators.

Ключові слова: фінансові показники; кризові явища; діагностика; військові частини; методика; ефективність.

Keywords: financial indicators; crisis phenomena; diagnostics; military units; methods; efficiency.

Постановка проблеми. Оперативне та результативне виконання службово-бойових завдань військовими частинами Національної гвардії України є можливим лише за умови належного тилового забезпечення. В свою чергу, рівень тилового забезпечення військових підрозділів визначається відповідними показниками ефективності. Формування цих фінансових показників ефективності тилового забезпечення на сьогодні в Україні здійснюється в умовах кризових явищ у зв'язку з пандемією коронавірусу. Саме тому актуального значення набуває наукова проблематика дослідження процесів формування фінансових показників ефективності тилового забезпечення військових частин Національної гвардії України в кризових умовах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наукові статті [1-3] присвячені питанням аналізу інформаційного та методологічного забезпечення оцінки якості фінансового забезпечення логістичних структур організацій. Основні особливості управління інформаційними потоками тилового забезпечення розглянуто в дослідженнях [4-7]. В роботах [8, 9] узагальнено механізми вдосконалення управління якістю продукції і мобільного навчання певним видам фінансових механізмів тилового забезпечення.

В той же час на сьогодні в спеціалізованій літературі відсутній методичний підхід стосовно створення фінансових показників ефективності тилового забезпечення військових частин Національної гвардії України в умовах кризи.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є розробка теоретико-методичних положень щодо формування фінансових показників ефективності тилового забезпечення військових частин Національної гвардії України в кризових умовах.

Виклад основного матеріалу. У даному зв'язку пропонується виділення таких стадій характеристик фінансового стану, що пов'язують стійке та стабільне функціонування тилового забезпечення військових частин Національної гвардії України (НГУ) та виникнення і розвиток відповідних кризових явищ:

стадія стабільного функціонування – період, на протязі якого спостереження дають високий або середній рівень активності тилового забезпечення військових частин, показники фінансових результатів мають досить стабільний темп зростання, темп зростання прибутку перевищує або рівний темпу зростання витрат, показники фінансового стану знаходяться в межах нормативних або рекомендованих значень;

стадія передкризового стану – характеризується падінням рівня ділової активності, перевищенням темпів зростання витрат над темпами зростання фінансових результатів, спостерігаються певні незначні відхилення показників фінансового стану тилового забезпечення військових частин НГУ від нормативних або рекомендованих значень;

криза прибутковості - проявляється в погіршенні фінансово-економічного стану, обумовленому зниженням прибутковості, падінням темпів зростання фінансових результатів. На цій стадії тилове забезпечення військових частин НГУ вже є збитковим, однак це ще не відображається на розрахунках із кредиторами;

криза платоспроможності - виникає тоді, коли падіння доходів приводить до нестачі коштів для проведення розрахунків. Характеризується погіршенням показників ліквідності та платоспроможності військових підрозділів, неповним або несвоєчасним виконанням зобов'язань підприємства перед кредиторами;

системна криза – характеризується таким фінансовим станом, при якому зобов'язання військових частин НГУ перевищують їх власні кошти, порушується фінансова стійкість військових підрозділів, виникає реальна загроза банкрутства.

Наявність подібного виділення сказаних стадій обумовлена в першу чергу тим, що криза тилового забезпечення військових частин НГУ розвивається поступово. Володіючи характеристиками розвитку кризових явищ в функціонуванні тилового забезпечення, аналітик має можливість своєчасно розпізнати ознаки їх прояву та сформулювати рекомендації щодо запобігання подальшого їх поглиблення або ж виведення зі стану кризи.

Систематизація існуючих підходів, наведених у спеціалізованій літературі, надав можливість виділити наступні групи аналітичних показників, дослідження яких є найбільш доцільним з точки зору проведення адекватної фінансової діагностики:

1. показники долі активів та капіталу в структурі тилового забезпечення військових частин НГУ;
2. показники структури зобов'язань;
3. фінансові результати тилового забезпечення військових частин;
4. показники стану основних засобів;
5. коефіцієнти ліквідності;
6. коефіцієнти фінансової стійкості;
7. коефіцієнти оборотності;
8. коефіцієнти рентабельності.

До абсолютних показників проведення моніторингу розвитку кризи слід віднести основні показники фінансових результатів, враховуючи показник собівартості продукції та загальну вартість активів і зобов'язань військових частин.

Відносні показники проведення моніторингу доцільно умовно згрупувати за наступними напрямками:

- показники рентабельності;
- показники ліквідності та платоспроможності;
- показники фінансової стійкості;
- показники ділової активності.

Порівняльні показники надають можливість адекватної інтерпретації динаміки розвитку економічної ситуації тилового забезпечення. Так, перевищення темпом росту активів 100% означає, що тилове забезпечення розвивається, обсяг його господарської діяльності зростає. Перевищення темпу росту доходу темпу росту активів свідчить про те, що підвищується віддача з кожної грошової одиниці, інвестованої в активи тилового забезпечення. Якщо темп росту прибутку перевищує темп росту доходу, то це характеризує зростання ефективності основної діяльності підприємства в цілому та свідчить про переважаюче зростання прибутку над витратами.

З метою визначення стадії розвитку кризових явищ тилового забезпечення військових частин НГУ пропонується проводити діагностику обраного переліку показників з використанням табл. 1.

Таблиця 1.

Визначення стадії розвитку кризових явищ тилового забезпечення військових частин НГУ

Стадія розвитку кризових явищ	Абсолютні показники		Відносні показники				Порівняльні показники	
	Фінансових результатів	активів та капіталу	Рентабельності	Ліквідності	Фінансової стійкості	Ділової активності	Фінансових результатів	активів та капіталу
Стадія стабільного зростання	+	+	+	+	+	+	+	+
Стадія нестійкого функціонування	+/-	+	+	+/-	+	+/-	+/-	+/-
Стадія передкризового стану	-	+	+	+/-	+	-	-	+/-
Криза прибутковості	-	+/-	-	+/-	+	-	-	+/-
Криза платоспроможності	-	-	-	-	+	-	-	-
Системна криза	-	-	-	-	-	-	-	-

де + означає що переважна більшість показників групи знаходяться в рекомендованих межах;

- означає, що переважна більшість показників не відповідають рекомендованим межах / значенням.

Стадія нестійкого функціонування може характеризуватись погіршенням однієї або декількох груп показників тилового забезпечення військових частин НГУ – наприклад, падінням фінансових результатів або уповільненням темпів їх зростанням, переважаючим темпом зростанням зобов'язань, недостатністю показників ліквідності тощо.

На стадії передкризового стану спостерігається зменшення абсолютних показників фінансових результатів, при цьому порівняльні показники фінансових результатів також не відповідають рекомендованим значенням. Також на даній стадії відмічається уповільнення показників оборотності – тобто тилове забезпечення військових частин НГУ залишається дохідним та прибутковим, але ступінь віддачі в перерахунку на одиницю сукупних, основних або оборотних активів скорочується.

Якщо в діяльності підприємства продовжується розвиток кризових явищ, то фінансовий стан характеризується ознаками кризи прибутковості. Це визначається продовженням падінням показників прибутковості, тилове забезпечення військових частин НГУ переходить в зону збитків, темпи зростання витрат перевищують темпи зростання доходів, або ж взагалі витрати ростуть, а доходи скорочуються, віддача від використання активів продовжує падати, тобто показники рентабельності та ділової активності не відповідають рекомендованим значенням.

Криза прибутковості, якщо її своєчасно не локалізувати, може перетікати в кризу платоспроможності. Можлива й ситуація, коли стрімкий розвиток кризових явищ провокує практично одночасну появу симптомів обох вказаних стадій кризи. Криза платоспроможності характеризується тим, що до попередніх ознак додається негативна динаміка показників ліквідності, зобов'язання зростають швидше за власний капітал та за активи, зростає їх частка в загальній структурі джерел фінансування.

Системна криза в тиловому забезпечення військових частин НГУ характеризується тим, що до всіх виявлених раніше ознак кризи додається втрата військовим підрозділом фінансової незалежності, тобто показники фінансової стійкості демонструють неприйнятні значення. Накопичені збитки скорочують власний капітал нижче критичного рівня, військові частини знаходяться на межі банкрутства.

Висновки і пропозиції. Отже, проведені дослідження дозволили сформулювати обґрунтований перелік показників моніторингу кризових явищ в тиловому забезпечення військових частин НГУ, застосування яких у комплексі надає можливість своєчасного діагностування ознак кризи та застосування механізмів запобігання її подальшого розвитку або нейтралізації негативних наслідків.

Науковою новизною отриманих результатів є розробка теоретико-методичних положень щодо формування фінансових показників ефективності тилового забезпечення військових частин Національної

гвардії України в умовах кризи.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що їх використання дозволяє командуванню оптимізувати тилове забезпечення військових частин за рахунок запропонованих фінансових показників ефективності.

Напрямок подальшого дослідження може бути оцінка ефективності управління тиловим забезпечення військових частин.

Література.

1. Hrabovskyi Y. Methods of Assessment and Diagnosis of the Quality of Knowledge in E-Learning. *Journal of Communication and Computer*. 2015. –№ 12. P. 286-296.
2. Naumenko M., Hrabovskyi Y., Elaboration of methodology for designing a publishing and printing web portal, *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies*, № 2/2 (92), pp. 14 – 22, 2018. DOI: 10.15587/1729-4061.2018.126305
3. Hrabovskyi Y., Brynza N, Vilkhivska O. Development of information visualization methods for use in multimedia applications, *EUREKA: Physics and Engineering*. 2020. № 1, pp. 3 – 17.
4. Hrabovskyi Y., Yevsyeyev O. Development of methodological principles of support-preservation engineering work. *Технологічний аудит і резерви виробництва*. 2018. №2/2. С. 43-49
5. Saabeel W., Verduijn T.M. A model of virtual organization: a structure and process perspective . *Electronic journal of organizational virtualness*, 2001. V.4. № 1
6. Pushkar O., Hrabovskyi Y. Methodology for developing an intelligent user interface for educational publications in the e-learning system. *Development Management*, № 17(3), 2019, P. 23-34. doi:10.21511/dm.17(3).2019.03
7. Соколовський С. А, Науменко М. О. Аналіз особливостей управління інформаційними потоками логістичних процесів підрозділів Національної гвардії України. *ScienceRise*. 2018. № 2. С. 19-21.
8. Науменко М.О. Вдосконалення управління якістю продукції високотехнологічних підприємств. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2018. Випуск № 62. С. 335-342.
9. Грабоваський Є. М. Аналіз використання мультимедійних компонентів в сучасних технологіях мобільного навчання. *Scientific Journal «ScienceRise»*. 2019. № 4(57). С. 46-50

References.

1. Hrabovskyi, Y. (2015), “Methods of Assessment and Diagnosis of Knowledge Quality in E-Learning”, *Journal of Communication and Computer*, vol. 12, pp. 286-296.
2. Naumenko, M. and Hrabovskyi, Y. (2018), “Elaboration of methodology for designing a publishing and printing web portal”, *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies*, vol. 2/2 (92), pp. 14 – 22. DOI: 10.15587/1729-4061.2018.126305
3. Hrabovskyi, Y. Brynza, N. and Vilkhivska, O. (2020), “Development of information visualization methods for use in multimedia applications”, *EUREKA: Physics and Engineering*, vol. 1, pp. 3 – 17.
4. Hrabovskyi, Y. and Yevsyeyev, O. (2018), “Development of methodological principles of support-preservation engineering work”, *Technological audit and production reserves*, vol. 2/2, pp. 43-49.
5. Saabeel, W. and Verduijn, T.M. (2001), “A model of virtual organization: a structure and process perspective”, *Electronic journal of organizational virtualness*, vol. 4, no. 1
6. Pushkar, O. and Hrabovskyi, Y. (2019), “Methodology for developing an intelligent user interface for educational publications in the e-learning system”, *Development Management*, vol. 17(3), pp. 23-34. doi:10.21511/dm.17(3).2019.03
7. Sokolovskyi, S. A. and Naumenko, N. A. (2018), “Analysis of peculiarities of management of information flows of logistic processes of units of the National Guard of Ukraine”, *ScienceRise*, vol. 2, pp. 19-21.
8. Naumenko, M. O. (2018), “Improvement of product quality management of high-tech enterprises”, *Bulletin of the Economics of Transport and Industry*, vol. 62, pp. 335 – 342.
9. Hrabovskyi, Y. M. (2019), “Analysis of the use of multimedia components in modern technologies of mobile learning”, *Scientific Journal "ScienceRise"*, vol. 4 (57), pp. 46-50.

Стаття надійшла до редакції 12.02.2021 р.